

Documente inedite referitoare la neamul boierilor Jieni

Jienii au constituit un mare neam boieresc, având ramificații în mai multe județe ale țării, în special în cele din Oltenia¹. La Arhivele Statului din Craiova și Slatina, în unele fonduri și colecții arhivistice, se păstrează numeroase documente care oferă informații importante cu privire la boierii Jieni. Dintre acestea, publicăm un număr de 13 documente ce reflectă, în special, chestiuni legate de proprietate, cu ajutorul lor putându-se reconstitui procesul transmiterii averii acestui neam din generație în generație, precum și felul în care Jienii au trecut din rândul neguțătorilor (la origine, probabil, moșneni), în rândurile boierimii mici și mijlocii.

PAUL BARBU

1

1725 (7233) mai 20, Redea. Zapis prin care Cârstea, nepotul Oprei din Redea, județul Romanați, vinde părcălabului Radu <Jianu> de la Crușov „un răzor de vie“.

Adecă eu Cârstea ot Reade cu fâmeia mea Dumitra dat-am acest zapis al nostru la mâna dumnealui părcălabului Radului de la Crușov, precum să se știe că i-am vândut un răzor de vie din 4 răzoare, care va vrea dumnealui să-și ia, din gard până în gard, cu pământul lui și cu pomii ce va fi pe acel răzor, drept taleri 9 și banii mi-au dat dumnealui toți, depunând în mâna mea. Și când am vândut acest răzor de vie, l-am vândut de mare nevoie, că am fost dator la dumnealui căpitanul Gruda și l-am vândut cu știrea plăiașilor și l-am vândut stătători și feciorilor dumnealui. Pentru că l-am vândut de a mea bunăvoie, nesilindu-mă nimenea. Și pentru adevărată credință, i-am dat dumnealui acest zapis ca să stăpânească cu pace și de către nimenea opreală să n-aibă. Și când s-au făcut acest zapis, au fost mulți martori, care mai jos își vor pune iscăliturile.

Mai 20 dni 7233

Eu Cârstea nepotu Oprei ot Readea
Eu Mihai sin Iorgă martor
Eu popa Panea martor
Eu Sava sin Băjinaru
Eu popa Stroe martor
Eu Sava sin Sava martor
Eu Oprea din Mirea martor
Eu Nedelcu martor
Eu Dan părcălabu martor

Arh. St. Craiova, colecția Documente CLXXX/1. Orig.

2

1726 (7234) iunie 23, Redea. Zapis prin care Cârstea din Redea vinde părcălabului Radu <Jianu> de la Crușov alt „răzor de vie“.

Adecă <eu> Cârstea ot Reade, cu fâmeia mea Dumitra, dat-am zapisul nostru la Mâna dumnealui părcălabului Radului de la Crușov, precum să se știe că i-am fost vândut un răzor de vie mai de nainte. Iar acum, iar m-am rugat de dumnealui ca să-i dăm, de mi-au dat bani, și pe al doilea răzor de vie, alătura pe din jos, însă în bani gata taleri 10, ca să fie dumnealui volnic să stăpânească viea. Îi fu

¹ Paul Barbu, *Ascendenții haiducului Iancu Jianu*, în „Arhivele Olteniei“, serie nouă, VIII, Craiova, 1993, p. 71–83.

dat să fie dumnealui moșie o<ha>bnică stătătoare și feciorilor dumnealui, nepoților, strănepoților, neam de neamul dumnealui să stăpânească. Am vândut de a noastră bunăvoie, cu știrea tuturor plăiașilor care să va fi iscălit mai jos anume, și alți megiași dinprejur.

Iunie 23 dni, leat 7234

Eu Cârstea vânzător, cu fămeia <mea> Dumitra
Sava plăiașu martor
Florea martur
Stan părcălabu martor
Și am scris eu diaconu Voicu cu zisa...*

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXI/2, Orig.

* Cuvânt indescrifabil

3

1734 iunie 5. Vlădila. Zapis prin care Aga și vărul său Dobre cu nepoții lor din Vlădila vând ispravnicului Radu Jianu partea lor de moșie, 50 stânjeni.

Adecă eu Aga cu vărul-mieu Dobre dinpreună cu nepotul meu Gheorghie și dinpreună cu nepotul-mieu Trandafir și dinpreună cu nepotul-mieu Trandafir și dinpreună cu toți nepoții miei, care mai jos să vor iscăli, dat-am al nostru întărit zapis la mâna dumnealui ispravnicului Radul Jăianul, precum să știe că am vândut din partea noastră de moșie Vlădila stânjeni de moșie 50, stânjeni de palme opt, după cum iaste obiceiul, însă stânjinul pă bani 30. Și această parte de moșie am vândut-o de a noastră bună voie și dumnealui ne-au dat toți banii gata în mâinile noastre. Și când dumnealui ar avea a trage această parte de moșie, și neîmplinindu-să să fim datori a împlini unul pentru altul și toți pentru unul această sumă de stânjeni ce scrie mai sus. Drept aceia, i-am dat acest întărit zapis ca să stăpânească dumnealui cu pace și de către nimenea opreală să nu aibă. Și pentru întărirea și credința, ne-am pus numele și deagetile în loc de pecete, ca să <se> crează. Iunie 5, 1734.

Aga, Dobre sin Dobre, Cârstea sin Dobre, Gheorghie vnuu Aga, Necelul sin Gheorghie, Trandafir brat Gheorghie.

În urma zapisului, am venit eu Trandafir de am luat de la dumnealui ispravnicul Radul Jăianul bani pă stânjeni, 12, însă din partea mea de moșie din Redea, însă stânjinu pă bani 30, după cum am vândut și cealaltă parte de moșie care mai sus să numește. Și pentru credință, al doilea m-am iscălit mai jos ca să să crează.

Iunie 25, leat 1734

Eu Trandafir vânzătorul
Mihai martor
Eu Nicula părcălabul martor

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXX/4. Orig.

4

1747 mai 30. Zapis prin care Diaconul Vlad vinde logofătului Amza Jianu 21 stânjeni de moșie, pământ cumpărat de la Tudor Mängea <în hotarul Rezii, jud. Romanați>.

Adecă noi care mai jos ne vom iscăli, dat-am acest încredințat zapis la mâna dumnealui logofătului Amza Jăianul, precum să știe că am venit la dumnealui de i-am vândut partea de moșie care am fost cumpărat și noi de la Tudor Mängea, în trecuții ani, stânjeni 21, stânjenu pe bani noi 30, care face zloți 7. Care acești bani i-am luat eu în mâinile mele și i-am dat și zapisul de cumpărătoare. Drept aceea, să aibă a stăpâni dumnealui cu pace, fiindcă i-am vândut-o de a noastră bună voie și cu știrea feciorilor mei și a altor moșneni, care mai jos să vor iscăli. Iar nu cu dumnealui. Și pentru mai adevărată credință, ne-am iscălit mai jos și ne-am pus și degetile ca să <se> crează.

1747 mai 30

Eu Diaconul Vladu am vându(t) această moșie de cumpărătoare
Eu Oprea sin Armighei (?)
Eu popa Oprea Sandu

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXX/6. Orig.

5

1754 decembrie 3. Zapis prin care Dumbravă, fiul lui Andrei, îi cedează lui Radu Jianu partea sa de pământ de la Măgura Vișei, din hotarul moșiei Brâncoveanului, pentru o datorie, urmând a fi restituită fraților săi când i se vor restitui acei bani.

Scrisoarea mea la mâna dumnealui jupânului Radului Jăian, precum să se știe că mi-au dat dumnealui 6 taleri la trebuința mea și nu i-am fost dat dumnealui bani<i>, nicidecum. Și intrând la gâlceavă, n-am avut, n-am avut de unde da dumnealui bani. Ci să fie dumnealui volnic ca să stăpânească partea mea de moșie de la Măgura Vișăi ce am loată partea mea din moșia Brâncoveanului. Iar dă vor da frații mei bani<i>, să o stăpânească ei, iar de nu-i va da dumnealui bani<i>, să o stăpânească dumnealui cu pace până când îi voi da eu dumnealui bani<i>, fiindcă cu mare rugămintă m-am rugat de dumnealui de au primit această parte de moșie a mea, neavând eu bani să-i dau dumnealui. Și pentru credință am iscălit mai jos, ca să <se> crea <ză>, iscălit și alți boieri.

Decembrie 3, 1754

Eu Dumbravă sin Andrei

<Două semnături indescifrabile>

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXX/7. Orig.

6

1784 mai 24. „Carte“ referitoare la moșiile cumpărate de boierii Jieni.

Copie scoasă după cea adevărată carte a boierilor Jieni. Mai 24, leat 1784

<i>Stânjeni</i>	<i>moșie de la cine</i>	<i>1775 iunie 10</i>
2550	tot Fălcoiul după cartea de hotărnicie a răposatului căpitan Iliășco ispravnic și a celorlalți hotarnici, 7255 <1746> dec. 24. 1214 $\frac{1}{2}$ partea lui Mihai Fălcoianul stolnic, după hotărnicia de sus 1214 $\frac{1}{2}$ iar a dumnealui de la nepotu-său Radu, schimb, însă cum zapisul arată, leat 1855 mai 13. 115 de la Marica soția lui Mihai i feciorii ei, Gheorghe, Barbu, Radu i Matei, ot leat 7254 <1746> apr. 18 2250	
1206 $\frac{1}{2}$	toată moșia Osisa, după cartea de hotărnicie a 12 boieri hotarnici: Tudor paharnic, Greceanu Constantin Comneanu, căpitan Șerban Fărcășanu, Matei Fărcășanu, Gheorghe Berindei, Constantin Drăgoescu, Iordache Fireta, Stanico căpitan ot Caracal, Cârstea Izbiceanu, Preda Prejbeanu, Sărbănu căpitan ot Balș leat 7724 <1716> sept. 1, după cum arată zapisele de cumpărătoare i de moștenire.	
125	partea Fălcoienilor după cartea de hotărnicie a lui Iliăș căpitan ispravnic, ot leat 7225 <1716> dec. 24.	
506	zapisul lui Mihai sin popa Nicolae i Ene brat ego Fălcoianu vânzător, ot leat 1726 mai 30.	
4387 $\frac{1}{2}$	toată suma la aceste trei moșii taleri 2925 pă bani 80.	

Dându-să și zapisele cele vechi, peste tot zapise nouăzeci și cinci i hrisoave șasă i o poruncă domnească, care face peste tot zapise și hrisoave o sută trei. Care pe această sumă de stânjeni, ce coprind în

dos, am primit toți banii, însă întâi taleri 2000, i al doilea taleri 666. ghenarie 30, 1775, atât la datul zăpizilor taleri 259, care fac peste tot taleri 2925, ce i-am primit pã toți în mâna mea. 1775 iunie 20.

Safta Fălcoianca și Fălcoianu adeverez.
Soasă de Nicolae Borzescu hotarnic.

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CCXXI/3. Copie.

7

1792 februarie 9, Craiova. Ancheta făcută de protosinghelul Episcopiei Râmnicului și Departamentul judecătoresc de patru din Craiova în privința moștenirii averii răposatului Radu Jianu de către urmași, între care existau neînțelegeri.

Fiindcă Gheorghită Jăianu au jăluit Mării Sale prea înălțatului nostru domn Io Mihail Constantin Suțu voievod, pentru dumnealui văr-u-său Grigore Jăianu biv vel clucer za arie, arătând că, întâmplându-să moartea tătâni-său Iancu Jăianu (și el rămas nevârstnic), toate cele rămase lucruri părintești ale moșu-său Radu Jianu le-au făcut zapt răposatu sluger Amza Jianu, tatăl numitului clucer, fiind frate mai mare, neapucând frații între dâșii atunci a se împărți.

Și acum viindu-ș*<i>* jăluitoriu în vârstă, cere clironomia părintească să i să dea întru a sa stăpânire partea tătâne-său, ce să va cădea din moșii, țigani, dobitoace și bani gata ce ar fi rămas. După a căruia jalbă, poruncindu-să de către măria sa vodă a să cerceta pricina aceasta aicea la Divan și de nu să vor odihni vreo parte să meargă și la luminatu Divanu mării sale. Deci fiind aceasta clironomie părintească și cerând amândouă părțile, întâi de către noi, ni s-au ș*<i>* poruncit prin pitac de către dumnealui biv vel cămăraș Costache Suțu, caimacanul Craiovii, să intrăm în cercetare, de ori fiind cărți, scrisori, dovezi ce va fi având și o parte și alta și, în frica lui Dumnezeu, fără de nici un hatâr la vreo parte, să facem cuviincioasa alegere în scris, cu care să iasă ș*<i>* la Divan ca să li să poată izbrâni pricina. Pe care au și adus mubașiru cel orânduit înaintea noastră, atât pã Gheorghită Jăianu, jăluitoriu, cât și pã văr-u-său Grigorie Jăianu, i pe cumnata dumnealui Ilinca, soția răposatului fraține-său Costache biv vel logofăt. Și intrând în cercetarea pricinii, am întreat pe dumnealui cluceru i pe cumnata-sa ce au să răspundă pentru aceasta și ziseră că pricina aceasta este de treizeci de ani și mai bine și nu știe mai mult ce să răspundă. Iar cât pentru împărțeala casii părintești, arată că au și făcut împărțeală părinții dumnealor până trăia, arătând și o foaie scrisă, cu leatu 1764 ghenar 19, ce zice că iaste iscălită de Iancu Jăianu, tatăl lui Gheorghită jăluitoriu. Prin care foaie arată atât împărțeala țiganilor, cu numele lor, de suflete șai-sprăzece, i doo moșii, anume Grojibod și Grădinile, ce scriea că au venit partea frățâni-său Amzii Jianu, iscălită de Amza Jianu, cuprinzătoare pentru patrușprezece suflete de țigani și de doao moșii, anume: Vlădila și Redea, care scria că au venit în partea frățâni-său, Iancu. Care această foae în dos să vede încă adevérité și de Hagii Voico Jăianu, unchiul dumnealor (care în dosul acei foi să vede că cel ce au scris au ș*<i>* iscălit, fiindcă Hagi Voico, zice cluceru că au știut carte). Pentru care răspunsă numitu Gheorghită jăluitoriu cum că dintr-acești țigani ce să numesc în acea foae de împărțeală numai opt suflete au luat, iar nu mai mult. Și mai zice cum că și această foae, ce zice cluceru Grigorie că iaste de împărțeală, i-au dat-o văr-u-său Costache Jianu cu văr-u-său Grigorașcu, de sunt acum patru ani. I cu altă foae cu leat 1779, coprinzătoare pentru zapisele de cumpărătoare moșii Redea, fiindcă toate scrisorile și ale acelor două moșii, Redea i Vlădila, au fost tot în mâna unchi-său slugeru Amza. Dar înoptriva acelor foi de împărțeală, ce spre îndreptare le arată cluceru Grigore Jăianu ș*<i>* cumnată-sa Ilinca ne arată Gheorghită Jăianu o poruncă scrisă de la ghenarie 20, leat 1764 (cu o zi mai în urma acelor foi de împărțeală) a dumnealui biv vel agă Manolache, ce au fost caimacatul Craiovii, ce scrie către dumnealui Constantin Racoviceanu biv vel șătrari către cucernicu protopop Mihai ce au fost luat despre partea slugerului Amza Jăianu, i către cucernicu protopop Samoil, ispravnicu Episcopiei ș*<i>* către chir Nica ce au fost luat despre partea Iancului Jăianu, fiindcă au fost dat jalbă amândoi frații, că au între dâșii de socoteală pentru clironomia casii părintești. Și să poruncește mai sus numiților boieri printr-acea poruncă să-i socotească de toate pricinile ce au între dâșii, lucruri mișcătoare și nemiscătoare, și după socoteala ce le va face, care cum va rămânea datori, să dea înscris.

Ne-au mai arătat numitu Gheorghită jăluitoriu și o jalbă ce au dat tată-său Iancu Jianu la măria sa Ștefan Racoviță voievod tot pentru frate-său Amza (cu cinci luni în urma poruncii caimacamii de mai sus numită), prin care arată că, murindu-le părinții, numitu frate-său fiind mai mare au coprinsu atât casa cât ș*<i>* totă iconomia casii părintești și pe dânsul l-au scos afară și stăpânește singur, de au fost până atunci șase ani, făcând cerere prin jalbă spre a să orându i la dumnealui caimacamu Craiovii ca să le orânduiască socotitori pe dumnealui banu Geanoglu (fiind paharnic) i pe protopopul Mihai i pe unchiul lor Hagi Voico i pe vărul lor (paharnic) Hagi Stan ș*<i>* să aducă pe frate-său să-l pue față la socoteală.

După a căruia jalbă se vede carte legată a Mării Sale Ștefan Racoviță voievod de la leatu 1764 iunie 1, cu cinci luni în urmă foilor de împărțeală, precum s-au mai zis. Poruncind către dumnealor biv vel stolnic Diamandi, ce au fost caimacam, ca să rânduiască pe socotitorii ce au cerut jăluitoarii în jalbă, să-i socotească și să-i aleagă după cum va fi cu dreptate să-i împărțească ca să nu mai meargă cu jalbă. Căroră cerându-le noi acel comision de împărțeală ce le va fi făcut orânduții boeri după porunca dumnealui caimacamului, zice numitu jăluitoari că la casa lor nici un comision n-au putut găsi de vreo împărțeală, pentru care poate să primească și blestem că prin știință nu-i iaste. Ci și de va fi vreo împărțeală a casii, precum zice văru-său, cluceru Grigorie, trebuie să fie iar în scrisorile unchi-său Amzii, după cum au fost și toate cărțile moșiilor (ca la un frate mai mare ce au fost), pe care de sunt acum 13 ani trecuți i le-au dat ale moșii Redea și Vlădila, după multă cerere ce au făcut, când, tocmai atunci, în stăpânirea moșiilor au intrat. Și făcea numai Gheorghită cerere ca să scoată față văru-său cluceru Grigorie atât comisionu pentru împărțeală de cele părintești cât și catastihul casii al moși-său Radului Jianu, unde s-au arătat toată părăusia părintească, atât lucrurile nemișcătoare... * gata, precum și până la cel mai mic lucru. Împotriva aceasta răspunse cluceru Grigorie Jăianu că acel comision de împărțeală în știrea dumnealui nu este și<i> poate primi și<i> carte de blestem că nu știe, cât și pentru catastih de la moși-său Radu Jianu, ce-l cere văru-său, iarăși<i> nu știe. Arătând spre îndreptare și diata tatini-său slugeru Amza Jianu, cu leat 1783 august 22, în care scrie că în trecuți ani, după ce s-au împărțit cu frate-său lancu, l-ar fi mai tras la judecată în Divanul Craiovei, care s-au și orânduie sătraru Racoviceanu și protopopul Mihai să le ia seama. Și după poruncă scrie că le-au făcut și comision. În care comision sunt căteva ponturi și asupra frățini-său lancu și asupra sa, cu carte de blestem și nehotărându-să atunci, că Dumnezeu au dat pedeapsă cu moarte, care și-ar fi cerut ertăciune. Iar mai cercetându-se acel comision, adeverează că toate scrisorile sale ar fi adevărate, iar nu cu vreo asupreală asupra frățini-său. Iar cât pentru ponturile cele ce le-au arătat frate-său lancu ar fi cu greșeală, care diată se vede cu pizmuire asupra frățini-său.

Mai arată cluceru Grigorie Jăianu doaa catastise, unu cu leat 1749 ale tătine-său (că altele de ale moși-său că le-au mai găsit) și altu cu leatu 1757 ghenarie 1, prin care, întru una să arată de câtă negoțorie s-au făcut la acei ani, arătând cine câți bani și-au pus și ce au luat anume și printr-altu să arăta de cheltuiala casii, de venitu de la moartea răposatului taică-său încoace. În care prea puțin capital de bani să văd numit<i> la negoțoriile ce au fost făcând. Împotriva căroră catastise, arată Gheorghită jăluitoari o foae cu leat 1748 ghenarie 12. Și cu toate că nu fu iscălită de nimini, dar din arătarea ce să face, numind de câți bani scrie că au dat condeae-condeae și la ce au în mâna Amzii ca să facă negoțorie, pre bune și<i> ales, să înțelege că iaste a însuși<i> Radului Jianu, tatăl Amzii și al lancului, fiindcă și unele condaea s-au dovedit precum în catastisele cele mai sus numite ce le-au arătat cluceru Grigorie. Și să arată printr-această foae că, până la anu 1752, au rămas la Amza din toată socoteala taleri 2212 bani 30, care acești bani scrie că sunt să umble la negoțorie.

Să mai văzu la mâna lui Gheorghită jăluitoari și un răvaș scris de la martie 19 leat 1767, tot al răposatului sluger Amza Jianu, unchi-său, cu trei ani și doao luni în urma foilor acelora ce zicea cluceru Grigorie că ar fi din împărțeală. Prin care făcea răspuns către Bălan, tatăl lui Gheorghită cel vitreg, cum că au fost scris pentru casa răposatului ca să vie să pue la o cale, însă de să va putea, iar de nu, îi hotărăște că va rămânea până va veni dumnealui vel ban la Craiova. Și-i scrie cum că de vreme ce l-au căștigat, de le este frate, la cele ce-i va da mâna, să chivernisească până va veni și dumnealui la Craiova și cum va fi bine așa va rămânea.

Deci fiindcă numitu clucer Grigorie cu cumnată-sa arată că au făcut împărțeală casii părintești dumnealor și cum că și partea de dobitoace ce i s-au căzut lancului iarăși s-au luat-o, arătând și o foae neiscălită, ce au fost pentru dobitoacele casii, unde să arată încă și ce dobitoace au luat lancu. Și arăta deosebit și o adeverință scrisă de acum a unui Pană Mazălu, prin care adeveria că el au fost om al casii dumnealor și că având dumnealor patru moșii, anume Grojdibod, Grădinile, Vlădila și Redea, și pă acea vreme când s-au împărțit dumnealor au fost moșia Grojdibod pustie, fără oameni, și Grădinile au fost leș<i> de mărăcini, nefiind sat, iar Vlădila au fost sat, de-și<i> făcea bucate și alte iconomii ale casii, iar moșia Redea fiind sat și vie în îngrădită, în care făcea sumă de vedre de vin. Și la împărțeala dumnealor fiind moșia Vlădila i Redea cu sat, iar celelalte doao fără sat și lancu fiindcă au fost mai mic au fost căutând să ia moșile cele cu sat. Și care pricină au fost atunci între dânșii. Și Amza văzând pă frate-său că ar fi om foarte răpitori și-au ridicat plugurile după acele doao moșii de ... * la arat, rămâind asupră-i Grojdibod și Grădinile.

Cât și pentru împărțeala dobitoacelor, arată că și-au luat partea ce i s-au căzut și din dobitoace și din alte ale casii.

Asemenea adeverea în scris și un Barbu plugaru, cum că lancu Jianu au scos plugurile frățini-său din moșia Vlădila și de și-au făcut cuprinsu acolo. Care pe aceștia, zicea numitu cluceru Grigorie că-i are de mărturie, n-ar fi primit să-i aducă de față.

Împotriva căroră măcar că arată numitu Gheorghită jăluitoari iarăși o adeverință a oamenilor di la Redea prin care adeveria ei de moșii și de frați până la moartea lancului Jianu, neștiind cum că au

fost împărțiți și cum că după moartea Iancului au fost stăpânind Amza: Redea și Vlădila, până în zilele Mării Sale Alexandru voievod, când de atunci încoace le-au fost stăpânind Zoița, muma lui Gheorghită. Și moșiile Redea și Vlădila nu să potrivesc cu moșiile ce le stăpânește Grigorie, vâru-său, Grădinile și Grojdibod.

Ci pentru că s-a descoperit adevăru<l>, am zis lui Gheorghită să întrebe pe mumă-sa să arate ce dobitoace știe că au adus bărbatu-său în casa sa și ne-au adus adevărînță în scris că au adus opt tipsii, 12 talere și o tavă de cositor. Care acestea arată că le-au luat răposatu din casa tălâni-său cu sila, i patru epe, i patru vaci, iarăși știe că avea. Iar de au fost de la tată-său sau cumpărate de răposatu, nu știe. Și mai arată că totdeauna avea gălceavă pentru casa părintească, până când au murit, și atunci la moarte-i au fost trimis ca să vie frate-său, Amza, aici. Și sosind până a nu muri, știe că-i zicea frățini-său să nu fie iertat de Dumnezeu de nu i-a împărțit casa părintească drept și de nu-i va fi milă de copii. Și acum că pentru jalba i cartea domnească iarăși i-au zis să le păstreze și să fie ertați copiii de Dumnezeu de nu va căuta cu frate-său. Aceasta scrie și în frica lui Dumnezeu mărturisește.

Drept aceea, după cercetarea ce am făcut și de vreme că la mâna jăluitarului Gheorghită Jianu să vede chiar poruncă a dumnealui caimacamului scrisă de a doao zi după acele foi ce le arăta că sunt de împărteală, prin care orânduște boeri împărțitori, cât și în urmă peste cincii luni iarăși au fost jăluit tată-său la domnu, cerând iarăși împărteală. Și au fost adusă și poruncă domnească pentru împărteală, și întâmplându-să Iancului Jianu moartea, n-au apucat să ia împărteala săvârșită.

Însă să dovedește din răspunsul slugerului Amza Jianu, ce face către Bălan, tatăl lui Ghiță cel vitreg, că viind la Craiova cum va fi bine, așa va rămânea; din care să înțelege că să vor împărți și măcar de să și vede acele doao foi de împărteală (la care punea temeiu cluceru Grigorie), dar dă bănuială de a fi neadevărate și făcute cu vreo iconomie (fiindcă scrisorile toate ale moșiilor i cu acestea au fost în mâna răposatului Amzii). Mai ales că în jălbile ce sunt date de Iancu Jianu nu să pomeneste cum că s-au împărțit și să nu să mulțumească pe împărteală, ci numai zice că frate-său, fiind mai mare, au coprinsu toată casa părintească și pe dânsul l-au scos afară și stăpânește singur.

Și fiindcă pravilile poruncesc că păra de moștenire să să pornească de către moștenitori până la 30 de ani, după moartea celui obraz ce l-au moștenit, iar când moștenitorul va fi foarte nevârstnic și nu va avea epitrop, atunci acest soroc de treizeci de ani începe a să număra după ce va veni la vârsta de ani 14.

Așa dar, fiindcă și Gheorghită Jianu au fost rămas nevârstnic și epitrop n-au avut, pentru că mumă-sa (după moartea soțului ei) s-au fost și măritată al doilea, și n-au avut cine să-i caute mai nainte ră-masele părintești să le împarțe. Pentru aceea, după puterea praviliilor, bună îi iaste cererea numitului Gheorghită, fiindcă și tată-său în multe rânduri, până au și murit, să vede că au tot pornit jălbi, făcând cerere de împărteală. Și găsim și noi cu cele ca să să împartă de iznoavă toată casa părintească. Și prin bună dovadă, ce să va găsi moșii, vii, țigani, cât și bani părintești, și măcar verice lucru, afară din ceea ce cu bună dovedire să va descoperi că sunt cumpărate și agonisite de însuși Amza Jianu, acelea numai nu au a intra la împărteală, iar celelalte toate la un fir să se împarțe frățeste și deopotrivă. Iar când numitu clucer Grigorie va arăta de față comisionu cel de împărteală al casii părintești ce să cuprinde și în diata răposatului sluger Amzii Jianu, taică-său (care de noi într-atăta rânduri i s-au cerut și au zis că nu-l are), atunci să va face deosăbită cercetare. Ci noi de cercetarea ce am (cercetarea ce am) făcut arătăm. Iar cea desăvârșită hotărâre rămâne a să face de către Divan.

1792 febr. 9. Craiova

Săvastis protosinghel Barhu Otetelișanu (biv vel clucer za aric, Hagi Stan Jianu vel logofăt (?))

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXX/21. Orig.

* Indescifrabil

8

1793 iunie 15. Craiova. Raport al Căimăcămiei Craiovei către domn privind cercetarea pricinii dintre Gheorghită Jianu și clucerul Grigore Jianu, vărul său, pentru moștenirea averii bunicului lor, Radu Jianu.

Prea înălțate Doamne,

Gheorghe Jiianu, sin răposatu Iancu Jiianu, au jăluit Marii Sale pentru vărul său, clucerul Gri-gore Jiianu, sin slugeru Amza Jiianu, zicând că murind moșul lor Radu Jiianu, până a nu face împărtea-

lă fiilor săi, toată perusia au rămas supt stăpânirea unchi-său Amza, tatăl pârâtului, fiind mai mare. Și tată-său Iancul, cu toate că în multe rânduri și prin judecăți au cercat a să împărți, dar întâmpinându-i să moarte, au rămas neîmpărțiți. După ce și-au venit în vârstă, și-au cerut părinteasca clironomie de la vărul-său, ca să o ia supt a sa stăpânire. Și fiind pârătul cu putere de bani, n-a putut a-l supune să-l judece, până în cea după urmă domnie a Mării Sale Mihai vodă Suțul. Jăluind i s-au făcut poruncă către caimacamul Craiovi și adus fiind vărul-său Grigore de către dumnealui, au fost orânduți de a li să teorii diaforaul de către sfinția sa părintele Săvastis împreună cu boierii judecători ai Departamentului de patru. Unde după cercetarea ce cu amănuntul s-au făcut, după înscris, arătările ce au avut, prin care s-au descoperit că nu au fost împărțiți frați și au câștigat dreptatea de a împărți cu vărul-său toată perusia cași mișcătoare și nemișcătoare și bani. După care alegere, nemulțumit fiind vărul-său Grigore, de al doilea au fost orânduți la dumnealui paharnicu Jianu și la părintele Săvastis. Iarși, unde arătând dumnealui paharnicu o foaie ce au găsit-o în cărțile tătâni-său, cuprinzătoare pentru comoră, dumnealui de loc ocărându-l l-au scos afară. Și peste zece zile s-au pomenit că s-au chemat la Divan și au auzit altă anaforă cetindu-să, anerisind pe cea dintâi, cu copriindere că numai un loc de casă și o zalhana să o împarță de frați. Care nu numai au încredințat-o a fi bună, dumnealui caimacamul de atunci cu boierii Divanului, ci încă s-au și trimis la București de a să întări de Măria Sa vodă, fără de a-i da voie a să înfățișa cu vărul-său după apelația ce făcuse către Măria Sa, precum s-au și întărit, nefiind nicio parte de față. Și cere acum a fi aduși înaintea înălțimii sale să și afle dreptatea. După a căruia jalbă, de cătră înălțimea sa mi să poruncește, de la februarie 24, dintr-acest an, ca însumi/ i/ eu să teorisăsc pricina aceasta, făcând și îndestularea jăluitoarului la dreptatea ce va avea cu împlinire. Iar fiind pricina într-alt chip, să înștiințez Mării Sale pã larg.

După care luminată poruncă, înfățișându-să amândoa părțile înaintea mea, am făcut cerere mai întâi lui Gheorghe Jianu ca să-mi arate ceea anafora a sfinții sale părintelui Săvastis cu a boierilor departamentari, prin care zice că și-au aflat dreptate. Și răspunsă că după ce s-au năpăstuit prin judecata paharnicului Jianu și a Divanului i s-au oprit și ceea anafora la canțilaria de aici. Deci, căutându-să, s-au găsit și s-au văzut scrisă la leat <17>92 februarie 9 și iscălită de sfinția sa părintele Sevastis, fiind protosinghel, și de boierii departamentari, cu copriindere că la întrebarea ce s-au făcut dumnealui cucernicului Grigorie i cumnată-sa Ilincăi, soția răposatului Costache Jianu, fratele clucerului, au răspuns că această pricină fiind veche peste ani 30, mai mult nu știu, fără de cât frații amândoi, Amza și Iancul, s-au împărțit până trăia. Arătând și o foaie de împărțeală cu leat 1764 ghenarie 9, zicând că iaste iscălită de Iancul Jiianu, tatăl jăluitoarului, cu copriindere de împărțeala țiganilor, cu numele lor, de suflete 16, i doao moșii, Grojdibodu și Grădinile, care au venit parța frățini-său Amzii Jiianului. Și asemenea foaie și tot dintr-o zi scrisă s-au văzut și la mâna lui Gheorghe Jiianu, iscălită de Amza cuprinzătoare pentru 14 suflete de țigani i doao moșii, anume Vlădila și Redea, ce au venit în partea frățini-său Iancul, adeverită fiind cea foaie și de Hagi Voicul Jiianul, unchiul dumnealor. Cu toate că s-au văzut că cea adeverire ce s-au scris despre partea Hagi Voicului s-au iscălit tot de acel ce au scris, zicând și cluceru Grigorie că n-ar fi știut carte. La care au răspuns Gheorghe cum că dintr-acești țigani ce să numesc în foaie de împărțeală, numai opt suflete au luat, iar nu mai mult, și cum că această foaie ce să numește de împărțeală i-au dat-o verii săi Costache și Grigore, numai de patru ani, împreună și cu o foaie de zapisele moșii Redea, căci toate cărțile casii au fost la unchiu-său Amza. Arătând mai vartos împotriva acelor foi de împărțeală ce, spre întreprtare, s-au arătat de pârât o poruncă a dumnealui biv vel agă Manolache, caimacam al Craiovi, scrisă de la leat 1764 ghenarie 20, cu o zi în urma foilor de împărțeală ce s-au arătat, prin care poruncește dumnealui șetrarului Costandin Racoviceanu i cucernicului protopop Mihai, ce au fost luați despre partea slugerului Amzi i cucernicului pro<tosinghel>, ispravnicu Episcopiei, Samoil și chir Nicăi, ce au fost luați despre partea Iancului Jianu, fiindcă au fost dat jalbă amândoi frații că au între dâșii pricină de socoteală pentru clironomia cași părintești. Deci să aibă dumnealor să-i socotească de toate pricinile ce au lucruri mișcătoare și nemișcătoare. Și după socoteala ce va face, care cui va rămânea datoră să dea înscris. Asemenea au mai arătat jăluitoar și o jalbă ce au dat tată-său Iancul la măria sa Stefan Racoviță voevod, tot pentru frate-său Amza, prin care jăluște că, murindu-le părinții, frate-său, fiind mai mare au copriins toată perusia cași părintești și pã dânsul l-au scos afară, stăpânind singur, de au fost până atunci șasă ani, făcând cerere spre a să porunci dumnealui caimacamului Craiovi ca să le orânduiască socotitorii pã dumnealui răposatu ban Geanoglu, fiind paharnic, și pã protopopul Mihai i pã unchiul lor Hagi Voicul și pã vărul lor paharnicul Hagi Stan ca să aducă pã frate-său să-l puie față să să socotească. După a căruia jalbă, carte legată a mării sale de la leat 1764 iunie 3, cu cinci luni în urma acelor foi de împărțeală, poruncind dumnealui stolnicului Diamandi, ce au fost tot caimacam, ca să le orânduiască pe ceruți și socotitori să-i împărțească cu dreptate ca să nu mai jăluiască. După care, de către judecată cerându-li-să vreo alegere ce li să va fi făcut atunci, amândoa părțile au răspuns că pot primi și blestem cum că nici o alegere nu au, zicând jăluitoar că toate cărțile cași părintești au fost înmănate Amzi, iar cluceru Grigore au arătat diata tătâni-său slugeru Amzei cu leat 1783 avgust 22, în care scrie că în trecuți ani, după ce s-au împărțit cu frate-său Iancul, l-ar fi mai tras la judecată în Divanul Craiovi, care s-au și orânduit șetrarul Racoviceanu și protopopul Mihai să le ia seama. Și după poruncă, scrie că le-au făcut și comision în care sunt câteva potiri (?) și asupra frățini-

său Iancul și asupra sa, cu carte de blestem. Și nehotărându-să atunci, că Dumnezeu i-au dat pedeapsă cu moarte, care și-ar fi cerut iertăciune. S-au mai văzut la mâna jăluitarului și un răvaș scris cu leat 1767 martie 14, al răposatului sluger Amza, cu trei ani și doao luni în urma foilor acelaora, prin care făcea răs-punsul lui Bălan, tatăl jăluitarului, cel vitreg, fiindcă i-au fost scris pentru casa răposatului Iancul ca să vie să-i puie la cale, însă de să va putea, iar de nu, îi hotărâște că va rămânea până va veni dumnealui vel ban la Craiova. Și scrie cum că de vreme că l-au câștigat, de le este frate, la ce-i va da mâna să chib-zuiască, până va veni dumnealui la Craiova și cum va fi bine, așa va rămâne. Care după aceste dovedite arătări ce s-au zis și după puterea pravililor prin care să dă soroc de ani 30 de a să porni pâra de moște-nire de către moștenitori, după ce va veni în vârstă de ani 14, s-au dat dreptate jăluitarului ca de iznoa-vă să împărță frățește toată casa părintească ce s-ar găsi, prin bune dovezi, când clucerul Grigore nu va arăta acel comision ce să coprinde în diata tătâni-său (care au zis că nu-l are). Am cerut și de la cluceru Grigore anaforoa prin care i s-au dat dreptate și s-au văzut scrisă de la leat /1792 mai 31, iscălită de sfinția sa părintele Sevastis și de dumnealui paharnicu Hagi Stan Jianu, teorisită la iunie 15 de Divanu Craiovi<i> și la avgust 28 întărită de măria sa Mihai voevod, care prea cu luare aminte teorisind-o spre a putea găsi temeinică îndestulare de a să anerisi sineturile jăluitarului ce s-au arătat mai sus. Deci să văzu că cluceru Grigore au fost mai arătat doi fo cu leat 1759 martie 26, de ani 33, iscălite de biv vel logofăt Nicolae Dobrosloveanu și Matei Prejbeanu căpitan, cu una arătând că din porunca dumnealui paharnicului Atanasie caimacamu au făcut socoteala de venitul casăi ce s-au luat și ce cheltuială au fă-cut amândoi frații, și cu altă împărțeală țiganilor casii ce pă anume au făcut, după cum s-au învoit amân-doi frații. Asemenea au mai arătat și pe alte date foi de împărțeală, cu leat 1764 ghenarie 19, un catastih neiscălit, în care arată anume toată perusia casii Iancului că prețu, (sic!) cum la lipsa zăstrilor Zoiții, so-ția Iancului și muma jăluitarului, iarăși pă anume prețuile, din care zic ca să poci înțelege, că temându-să Bălan de lucruri întâmplătoare, au făcut catagrafia casii împreună cu Amza, ca să știe ce iaste al copii-lor Iancului. Și măcar că s-au văzut cum că Iancul cerând judecări prin jâlbi, pă urma acelor foi de îm-părțeală, dar să arată că au fost împărțiți, mai vârtos soția, muma jăluitarului, au și vândut o vie de la Caracal ce au fost venit în partea bărbatu-său (la care Gheorghe răspuns cum că acea vie nu știe de au fost părintească sau diată sau agonisită, fără decât au avut-o în stăpânire când altă perusie părintească nu mai stăpânea) și cum că moșia Redea și Vlădila s-au stăpânit tot de Iancul. Dând de aceasta mărtu-rie în anafora însuși paharnicul Jianul, fiindcă i-au fost venit în parte și moșia Redea. La care jăluitarul răspuns cum că de ani 14 încoaci, de când s-au dat sup stăpânirea mumă-sa, aceste doao moșii Redea și Vlădila, pe unchi-său Amza nu știe să fi stăpânit acei 50 stânjeni de dar, ci tot dumnealui paharnicu i-ar fi stăpânind și până acum. Și pentru împărțeala vitelor de vacă au fost arătat cum Barbul Stegaru că, după ce le-au împărțit, Iancu le-au adus la Simnicul de Sus de au făcut vâcărie, și pentru cai iarăși au dat mărturie răposatul sărdar Ioan Brătășanu că i-au împărțit și au pus fiecare frate fierul lui. De unde să cunoaște că s-au fost împărțiți frații și nu au fost mai rămas altă pricină, făr decât numai cât să co-prinde slugerului Amza pentru acel comision ce rămâne a să face ibrăbire (sic!) prin blestem, și la o parte și la alta. Și să găsește cu cale după cărțile ce s-au arătat mai sus de a nu mai intra la altă împăr-țeală, fără decât un loc de casă și un loc de zalhana. acelea să le împarță cu jăluitaru frățește. Și câți ți-gani din partea taică-său îi va dovedi la verii lui, să-i ia cu prăsila lor.

Dar fiindcă jăluitaru<u> n-au fost odihnit, puind temeii la porunca răposatului aga Manolache, ce iaste pă urma foilor luat și la jalba tătâni-său și la porunca Mării Sale Stefan voevod, pentru aceasta spânzură hotărârea la voina Mării Sale lui vodă.

Deci după toată cercetarea ce cu amănuntu le-am făcut și eu, văzând și acele sineturi ce s-au arătat mai sus, măcar că în anaforaua după urmă numai după măririle (sic!) din gură să vede voință de a să arăta că s-au împărțit frații<i>, iar după sineturile jăluitarului spânzură hotărârea cea de a văzărșita la bunăvoința Mării Sale lui vodă. Dar de vreme că să arată acea poruncă a răposatului agăi Manolache cu deslușire (care iaste făcută cu cinci ani și doao luni pe urma foilor dintâi și cu o zi pă urma foilor de al doilea) și cu coprindere că amândoi frații au cerut împărțeală de lucruri mișcătoare și nemiscătoare, care poruncă o încredințează (însă după a sa voință) și însăși răposatul sluger Amza prin diată că au fost orânduți la șetrarul Racoviceanu și la protopopul Mihai (numind numai pe cei despre partea dumnealui sunt luați) și că le-au făcut comision, dar pedepsind Dumnezeu pe frate-său cu moarte nu li s-au hotărât, rămând pricina de jurământ și la o parte și la alta. De unde curat să dovedește că n-au putut să să învoiască de a să împărți (măcar că și la acel comision ce să coprinde în diată dă cătră cluceru Grigorie s-au tăgăduit că nu l-ar avea). Asemenea să deslușește pe împărțeala fraților și din jalbe ce peste cinci luni au chinisit (sic!) Iancul către Măria Sa Stefan voevod, după care orânduindu-se alți so-cotitori, să cunoaște că murind Iancul n-au apucat să facă nicio izbrânire de împărțeală, căci nici răposa-tul sluger Amza de jalba după urmă nimic nu pomeneste. Care jalbă este cea mai temeinică mărturie că nici o împărțeală n-au făcut sau nu au fost mulțumit Iancul după împărțeala ce făcea frate-său Amza, iar pentru că vor a dovedi boierii cercetători acei după urmă anaforale că să cunoaște împărțeala fraților din mărturiile ce s-au arătat pentru împărțeala vitelor de vacă și la pentru țigani și pentru acea vie ce s-au vândut de Zoița, muma jăluitarului (pentru care vie iaste jăluitaru în bănuială că ar fi fost ago-nisită de tată-său), care dintr-aceste arătări, în vreme când să dovedesc jâlbi chinisite de amândoa par-

șile nu să înțelege alt fără decât cunoscut este că au luat și Iancul din casa părintească ce au putut. Dar împărțea desăvârșită n-au făcut. Mai vârtos, deslușindu-să aceasta (deosebit de mai sus numitele sine-turi) și din locu casălor i al zalhanali<i> (cu care prin anaforoa după urmă împărțășesc pă jăluitoari), că de s-ar fi făcut împărțea și ar fi bune foile ce s-au zis, să cădea a să coprinde și aceste locuri și nu să cu-venea a să mai împărțea acum Gheorghe. Să mai vede din anaforoa după urma, că s-au pus temei și la acel catastih neiscălit ce l-au arătat cluceru Grigore că ar fi fost făcut Amza cu Bălan pentru perusia ca-săi Iancului, pentru lipsa zestrelor soții sale. La care, de vreme că Iancul să dovedește că n-au făcut nici o împărțea (muma jăluitoarului după ce s-au căsătorit), eșită fiind din epitropie. Și tată-său cel vitreg de ar fi făcut și cu iscălituri și cu mărturii învoire și orice catastih iarăși după puterea pravilelor putea a le categorisi Gheorghe cu cât mai vârtos că s-au găsit și neiscălit acel catastih. Și răposata mumă-sa Zoiți mărturisește la moartea sa, prin dietă, cu sufletul ei și în frica lui Dumnezeu, că nu știe ca să fi împărțit cu soțul ei cumnatu-său Amza nicidecum. Fără cât știe că casa au fost de frați și totdeauna avea gâlcea-vă ca să <sa> împărțea; și că după moartea soțului ei au stăpânit toată casa socru-său cumnatu-său Amza, iar doao moșii, anume Redea și Vlădila, i le-au dat de patrusprezece ani în zilele Mării Sale Alexandru voievod Ispilanti, după multă rugăciune ce i-au dat. Care diată să văzu și de mine scrisă dintr-aceu următor an martie 30. Peste aceste trei sineturi, ne mai arată Gheorghe Jianu și o foaie de socoteala moșii Grojdibodu i Grădinile i Vlădila, iscălite fiind de Amza Jianu și scrise de la leat 1763 de-chembrie 3, care au făcut-o cu frate-său Iancu și împart bucatele ce au ieșit pă trei ani, care și această foaie cu indestulare deslușaste că nu s-au împărțit frați<i>. Deci de vreme că la mâna jăluitoarului să văd atâtea sineturi și dovezi înscrise arătând cu destulă lucrare că răposatul Iancu Jianu nicidecum n-au rămas mulțumit nici izbrânire de împărțea nu s-au făcut. Pentru aceea, după puterea pravilelor, găsesc cu cale a avea dreptate Gheorghe Jianu i cumnată-sa Ilinca, toate lucrurile cele nemicătoare i bani<i> casăi moșului lor Radului Jianu, precum și țigani i vite ce să va dovedi prin vrednice mărturii că nu au luat pă în doao deplin răposatul tată-său Iancul, și când să vor împărți, atunci să vor teorisi și catastihle de perusia casii și o parte și alta. Eu, dă ce cu amăruntul am făcut și după cum mi s-au părut a fi cu cale, arăt Mării Sale. Iar cea desăvârșită hotărâre rămâne după cum Dumneazău va lumina pe Înălțimea Ta.

1793 iunie 15

Costandin Caragea caimacam

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CLXXX/22. Orig.

9

1793 septembrie 9. Raportul lui Ianache Moruzi mare logofăt și al altui mare dregător către domn privind cercetarea pricinii dintre Gheorghe Jianu și vărul său, cluceru Grigore Jianu, pentru moștenirea averii bunicului, Radu Jianu, considerându-se corectă cercetarea întreprinsă de caimacamul Costache Caragea și urmând ca averea să fie împărțită între Gheorghe, Grigore și Ilinca, cumnata lor.

Prea Înălțate Doamne,

După jalba ce au dat Mării sale cluceru Grigore Jăianul, că nu au rămas odihnii la această cercetare și judecată a dumnealui hatmanului Costache Caragea, caimacamul Craiovii, vătaf de aprozi, din luminata poruncă Mării Tale l-au adus și înaintea noastră, față cu vărul său Gheorghe Jăianul. Unde citind și noi atât anaforoa aceasta a dumnealui caimacamului, cea de mai nainte cercetare a iubitorului de Dumnezeu episcop Sevastis și a dumnealui paharnicului Hagi Stan Jăianu, cum și toate celelate scrisori ce arătară și o parte și alta, a cărora coprinde pe larg se vede de arătata întru aceasta anafora a dumnealui caimacamului. Vedem că din toate aceste iese lumina și dovadă că Amza Jăianul, tatăl clucerului Grigore, nu s-au împărțit cu frate-său Iancul, tatăl lui Gheorghe pe rămasa perusia a tatălui lor Radului Jăianul, pentru că cel mai întâi cuvânt la care razimă cercetarea părintelui Sevastis și a paharnicului Jăianului sunt acele doao foi ce să văd, una cu iscălitura Amzi(i) și alta cu iscălitura Iancului. Și după acestea zic că Amza și Iancul sunt împărțiți, arătând paharnicul Jăianul că și însuși cunoaște slova și iscăliturile că sunt a Amzi(i) și a Iancului și cum că de nu ar fi fost împărțiți și de nu ar fi avut Iancul moșia Redea, în partea sa, nu ar fi dăruit Hagi Voicul, tatăl paharnicului, la Iancul, nepotu-său, stânjini cincizăci într-aceu hotar de moșie nici ar fi vândut după moartea Iancului Zoița, soția lui, o vie de la Caracal. Dar acestea toate sunt anerisite cu drept cuvânt, întâi: căci porunca agăi Manolache cel de atunci caimacam al Craiovii, care să vede cu cinci ani în urma foilor Dobrosloveanului și a Prijbeanului și cu o zi în urma foilor celor cu iscălitura Amzi(i) și a Iancului. Și prin care curat să arată că și Amza și Iancul, amândoi, au cerut socoteală, atât de lucruri mișcătoare, cât și de cele nemicătoare. Care poruncă fiindcă o numește Amza la chiar diata sa face destulă dovadă cu însuși a sa cerere. Așa au fost atunci către

caimacamu și coprinzând în poruncă să facă socoteală și pentru mișcătoare și pentru nemișcătoare, să cunoaște că nu s-au împărțit și acele doao foi sunt neadevurate. O a doaa: că jalba Iancului și porunca Mării Sale Ștefan voievod Racoviță către caimacamul, care este cu cinci luni în urma numitelor foi, face dovadă că Iancul să Jaluia că frate-său Amza stăpânește toate ale tătâne-său și lui nu va să-i dea nimic și zicând că nu va să-i dea nimic. Iată că nu să urma împărțea după foi, că de să urma atunci, nu ar fi zis că nu-i dă nimic, ci ar fi pomenit că i-au dat numai doao moșii și niște țigani. A treia: că cuvântu ce arată paharnicu Jăianu pentru acei cincizăci stâneni din Redea dăruiei de Hagi Voicul Iancului, Gheorghe îl dovedi neadevurat, pentru că răvașul de darul Hagi Voicului cătră Iancul în Redea nu este de cincizăci stâneni, ci este de a treia parte din acel hotar, care acea parte niciodată n-a stăpânit-o Iancul, ci o stăpânește chiar paharnicul Jăianul și până astăzi. Iar acei cincizăci stâneni ce-i numește paharnicu dăruiei, arată Gheorghe că sunt cumpărați de moșu-său Radul și sunt băgați în ocolnica aceștii moșii, încă de sunt acum 66 de ani. A patra: că pentru acea vie ce au vândut-o Joița, după moartea Iancului, nu avu cluceru Grigorie nici o dovadă că să fi fost a Radului Jăianu, moși-său, și neavând acel fel de dovadă nu putem zice că Joița au vândut-o ca lucru al bărbatu-său rămas de clironomie de la tată-său. Al cincilea: că naratirând noi numitele doao foi în locul foi(i) cea iscălită de Amza, vedem iscălitura cu nume Hagi Voicu Jăianul și deasupra iscăliturii scris că această împărțea de țigani și de moșii au făcut-o nepoșilor săi, Amzii și Iancului, și au dat foi fieștecăruia, adevrite și cu iscălitura lor. Pentru care căutându-să și foaia iscălită cu numele Iancului, nu vedem să fie iscălit Hagi Voicu și într-aceasta. Iar Gheorghe Jăianul ne arată că iscălitura ce să vede într-această foaie nu este adevărată a Hagi Voicului, ci este mincinoasă. Și arătându-ne răvașul cel iscălit de hagi Voico, prin care dăruiește a treia parte din Redea și privind iscălitura cu cea din foaie, vedem că nici o asemănare nu are, fiind iscălitura din răvaș slovă proastă, iar iscălitura din foaie să vede slova de bun scriitoru.

Iată dar și dintr-acestea să dovedește că foile sunt neadevurate, fiindcă scrie că pe amândoa le-au adevrit cu iscălitura sa și nu sunt amândoa adevire. Și lângă aceasta rămâne și cunoștința paharnicului Jăianul greșită, fiindcă iscălitura taică-său cea din răvașu Red(i) dovedește pe cea din foaie că este mincinoasă. Și după toate acestea, cea mai de temei este aceasta că aceste doao foi de era făcute de amândoi frații cu bunăvoință și așezământ între dânșii, să cuvenea să fie una la mâna Amzi(i) și alta la mâna Iancului. Iar Gheorghe arată că această foaie nicicum nu s-au găsit la mâna Iancului. Iar Gheorghe arată că această foaie nicicum nu s-au găsit de mumă-sa în scrisorile și în casa tătâne-său, cu numai de sunt acum cinci ani i-au dat-o lui răposatul Costache Jăianu, fratele clucerului Grigorie, care foaie când au primit-o el de la Costache zice că era față și cluceru și acesta nu o putu s-o mai tăgăduiască nici cluceru.

Deci de era foile acestea adevurate, nu trebuie să stea amândoa la Amza 24 de ani. Și deosebit mai face dovada de neîmpărțea acestor frați și diata Joiți(i) soția Iancului, care la sfârșitul vieții sale, cu sufletul său, arăta că Iancul cu Amza nu s-au împărțit, ci după moartea Iancului, după multă rugăciunea ei, abia i-au dat Amza și ei acele doao moșii, Redea și Vlădila, de sunt acum patrușprezece ani.

Și așa, în toate acestea, făcându-se dovadă că foile sunt neadevurate și Amza și Iancul nu sunt împărțiți, și după pravili judecând nevărștnicia lui Gheorghe, fără de pitrop, de vreme ce mumă-sa (cu doi ani în urma morții Iancului) s-au măritat după alt bărbatu, drept aceea urmează ca Gheorghe să împărtească cu văr-u-său cluceru Grigorie și cu cumnată-sa Ilinca, soția răposatului Costache, toată perusia, oricâtă să va dovedi prin bune și vrednice dovezi că au rămas după moartea moșului lor Radul Jăianul. Și pentru ca să curățim bănuiala mai sus numitelor doao foi, am zis clucerului Grigorie ca de vreme ce zice cum că taică-său s-au împărțit cu Iancul și nu este această împărțea cu nici un fel de strămbătate, ci este urmată cu dreptate, să dea dar foaia sa lui Gheorghe și foaia lui Gheorghe să o primească în partea sa și a cumnată-si și nici cum nu-i primit. Pricuinind că după moartea moșu-său, moșiile acestora ar fi fost fără sate, iar acum sunt cu sate. Dar această pricinuire a lui nu are nici un temei, pentru că satul este domnesc, iar nu este drept al clironomie. Ci cercetarea și judecata aceasta a dumnealui caimacamului cunoskund-oao și văzând-oao că este urmată cu dreptate și noi asemenea găsim cu cale, iar hotărârea cea desăvârșită rămâne a să face de către Înălțimea Ta. 1793 septembrie 9.

Ianache Moruzi mare vornic
vel logofăt vel logofăt

Arh. St. Craiova, colecția Documente CLXXX/1. Orig.

10

1834 iulie 13, Caracal. Testamentul lui Iancu Jianu și al soției sale, Sultana.

Este știut că oamenilor nu-i este dat a cunoaște când poate a să muta dintr-această vremelnică lume la ceailaltă de veci. Și de vreme că urmează să avem bune măsuri pentru rânduiala urmașilor noștri, am socotit, mai nainte până când nu suntem stăpâni(ți) de nici o patimă, să întocmim multă, puțină

avere a noastră cum să treacă după pristinire (sic!) în stăpânirea celor ce voim și însemnăm mai jos, anume.

Eu, șătraru Iancu Jianu, în urmarea căsnicii mele cu soția mea, Sultana, până astăzi, când să socotește de atunci șaptesprezece ani, deși nu ne-am câștigat nici un copil, dar pentru că căsnicia ne-au fost liniștită, purtându-mi cinstea cu bună rânduială, de sunt mulțumit, rânduiesc, după moarte-mi, toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare să o clironomisească d-ei și să-mi facă pomeni pentru suflet, fără a amesteca rudele la cel mai mic lucru, cum rude de jos și de sus nu am.

Asemenea, și eu, Sultana, soția d-(lui), de să va întâmpla să trec mai înainte decât bărbatu-mieu în ceialaltă lume, să-mi clironomisească d-(lui) toată zestrea, și frații mei cu surorile (mele) să nu să amestece. De mumă-mea, de va sta în viață, până după moarte, să (se) ia lei trei sute bani gata și nimic alt, fiindcă rămâne dator bărbatu-meu să mă comăndeze.

Noi, amândoi, împreună, ca și celelalte toate, am luat în creștere o copilă de suflet, pe Maria, nepoată mie, Sultana, de soră. Acea copilă, de va avea norocire să (se) mărite, ne îndatorăm ca să o mărităm cu din averea amândurora, după om cinstit, și după moarte-ne tot (ea) însăși să ne clironomisească și să ne facă pomenire. Iar de să va întâmpla să murim amândoi, nu mai nainte de a să mărita, atunci fiindcă pă mire (sic!) o avem ca și adevărata a noastră însuși singură (fiică), pă amândoi să ne clironomisească, precum asemenea și ea de va muri, pe urmă, să nu treacă averea noastră de la dânsa în alte mâini decât la frații și surorile sale, ca să ne pomenească. Însă adăugăm și aceasta că adevă de se va întâmpla să ne rodim de aici înainte, copii să nu depărteze pe copila aceasta, ci să o primească de soră și deopotrivă a să împărțăși și la toate.

Acestea câte rânduim amândoi din singura aplecare a voinții noastre, nesiliți de nimeni. Și ca să să păzească neștrămutat, iar mai cu bună samă să fie știut că Maria este fata noastră luată de suflet, am rugat și pă cinstita Judecătorie de au adevărit.

Iancu șătraru Iianul

Sultana, soția șătratului Iancu Jianu

Judecătoria județului Romanați

Amândoi iscăliții într-această diată de față, în presustvia judecătorii arătându-să cu cererea a să adevări pentru mai multă întemeiere, au cercetat cele ce orânduiesc într-înșă și încredințându-să: în 1-iu, că din gură, aplecarea voinței d-lor au făcut aceasta și al 2-lea, cu nu este nici o pravilnică împiedicare, o adevărează ca să i să păzească copriinderea cu urmare întocmai. 14 iulie 1834.

Arh. St. Slatina, fond Tribunalul județului Romanați, dosar 6983/1834 f. 3-4. Orig.

11

1853 decembrie 18, Caracal. Raport al Tribunalului județului Romanați către Departamentul Dreptății privind aprobarea dată Sultanei Jianu pentru vânzarea părților de moșie deținute în hotarele Fălcoiu și Zvorsca, în vederea completării bunurilor dotale făgăduite fiicei ei Maria, cu prilejul căsătoriei cu Costache Zaman din Craiova.

Copie după raportul(l) Președintelui Tribunalului Romanați nr. 5928 (5929) din anul 1853 decembrie 18, către Departamentul Dreptății

Dumneaei șetrăreasa Sultana Jianu, din acest oraș Caracal, cu petiția registrată la nr. 4461, au cerut ca, în urma contractului săvârșit la măritișul adoptatei d-sale fiică Mariuța, dupe dispozițiile actului făcut între înșeși ea cu sociul d-sale, răposatul Iancu Jianu, la anul 1834 iunie 13, adevărit și de această judecătorie la nr. 4, cunoscându-se că nu are să plătească zestrea ce-i era promisă prin osibită foaie de zestre, dată în dispoziția ginerului d-sale, Costache Zaman, și neavând alt mijloc de desfacere, decât prin vânzarea stărei domniei sale, să se vază a opta parte de moșie, partea din hotarul moșiei Zvorsca, copriinsul acestui județ, cu arături îndestule pe dânsa și câmp slobod de pășnicie, cea din hotarul părțile numită a boierilor Jieni, și a opta parte asemenea din hotarul de la moșia Fălcoiu cu a opta parte din clăcași(i) dupe dânsa, cu toate calitățile cerute și cu alte îmbunătățiri. În urma căria, însărcinându-se partea reclamantă cu ginerile d-sale Const. Zaman, i s-a cerut reclamantului actele posesii ce o îndreptățește asupra arătatelor obiecte și a prezențaii.

Leatu(l) 1834 iulie 13, act adevărit și de acest tribunal sub nr. 4, prin care sociu d-nei, răposatul șetraru Iancu Jianu, îi dă putere de a stăpâni averea sa, mișcătoare și nemișcătoare, până la măritișul fetelor, pe care le va împărți deopotrivă. Pe lângă care au mai înfățișat și un alt înscris, iscălit de serdarul Cănuț Jianu și pitaru Nicolin Jianu, prin care ne mărturisește că, în adevăr, jeluitoarea, cu dreptul

sociu(lui) d-ei, are în hotaru(l) Fălcoiu a opta parte, pe care o și posedază, și în hotarul Zvorsca, numita a Jienilor, asemenea are a opta parte.

Iar d-nu Zaman a înfățișat foaie de zestre ce leat (l)852 februarie 14, în care, pe lângă celelalte, să văd trecuți și galbeni 12000 înzestrați fiicei d-sale.

Din care văzând judecata că reclamanta voește a face vânzarea acestor părți de moșie, pentru plata zestrei uneia din fiicele sale, dovedită aceasta în copriinderea foii înfățișată, și fiindcă din actu (l) cu leat (l)834 d-ei se vede slobodă de a face cu starea răposatului său sociu urmarea ce într-însa se legiuiește, iar înscrisul părtașilor d-ei cu aceste părți de moșie le și are în stăpânire, judecata, prin jurnal (l) nr. 1099 de la 12 decembrie a.c., a încuviințat cererea de vânzare, sub orânduiala că din prețu (l) ce va ieși zestrea ginerelui d-ei, să se împrumute acum și cu dobândă, până la căsnicia celei de al doilea fiică a d-ei, precum asemenea știință s-au luat și din condicile grefei că arătatele obiecte nu sunt supuse la nici o pravilnică împrejurare.

Pentru care judecătoria roagă plecat pe cinstitul departament să binevoiască a da deslegare pentru punerea în vânzare cu mezat a pomenitelor mai sus obiecte, înaintându-se cu aceasta și lei 20 a obștirea.

Dos(ar) nr. 430/ (l)853
Grefa Trib (unalului) Romanați

Această copie fiind conformă cu originalul se atestă și se dă în primirea a lui Amza Jianu, conform cererii făcută.

1793 noiembrie 23, Caracal, Nr. 33 726

P(entru) grefier, Georgescu

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CCXXI/7. Copie

12

1854 august 1, (Caracal). Act de vânzare a părții de moșie stăpânită de Sultana Jianu în hotarul Fălcoiu, care trece în proprietatea nepotului său Apostol Jianu, în schimbul sumei de 2 450 galbeni, necesari înzestrării fiicelor sale.

Între cealaltă stare ce mi-au rămas de la răposatul soțului meu, șetraru Iancu Jianu, fiind și a opta parte de moșie din tot trupul Fălcoiu, Potopianu și celelalte trupuri, ce să întrupează cu aceste două, și care prin planul și cartea de hotărnicire ce este făcută să deslușesc pe larg. Astăzi ca să poci întâmpina neapărata trebuință ce am pentru măritișul fetelor, o vânz obăbnică d-lui nepotu-mieu Apostol Jianu din Caracal, după buna învoială ce am făcut între noi, în galbeni împărâtești două mii patru sute cincizeci, nr. 2 450, pe care-i i-am și primit toți pe deplin, la facerea acestui act. Drept aceea, printr-aceasta, mărturisesc că de astăzi înainte, mai sus numita proprietate trece în stăpânirea d-lui nepotu-meu Apostol și are să o stăpânească cu toate acareturile ce are pe dânsa în bună pace, având în viitor desăvârșită putere a face ce va voi cu dânsa. Ca să aibă însă ceruta siguranță această desăvârșită vânzare, mă îndatorez a da acestui act judecătoreasca întărire.

1854 august 1.

Sultana Jianca

Clucer Dumitrache Jianu, martor

Șetrar (?) Cănuț Jianu, martor

Serdar Stefan Jianu, martor

(Urmează întărirea Judecătoriei de Romanați)

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CCXXI/8. Orig.

13

1873 martie, Craiova. Proces-verbal referitor la dreptul de moștenire al Zoitei N. Dobruneanu, fiica șetrarului Iancu Jianu asupra averii părintești, încheiat de Curtea de Apel din Craiova.

Proces-verbal nr. 373

1873 martie 17

În asistența d-lui procuror de secțiune, Al. Duculescu, făcându-să apel nominal, s-a(u) prezentat ambele părți în persoană, asistați de d-nii avocați arătați în jurnalul precedent, mai având intimatul Jianu de(a) aducea și pe d-nu I. Murgășanu.

În prezența-le, s-a procedat în cercetare, s-a dat lectura tuturilor lucrărilor de la început, cum și jurnalelor încheate la precedentele înfățișări. Dl. Nicui, unul dintre avocații apelantei, luând cuvântul, a propus că, deși la precedentele înfățișeri a susținut că posesiunea de fapt a lui o va proba cu martorii, după cum și curtea a admis, însă astăzi declară că nu se mai servă cu dânsii, deoarece o va constata prin alte mijloace de probație.

După care apoi, luând cuvântul, a susținut că, încât privește punctele nr. 1 și 2 din jurnalul(l) curții, acestea sunt îndestul de constatate prin chiar mărturia făcută naintea curții de d-nu Jianu, la întreba-rea ce i s-a făcut de d-nu președinte constatată în jurnalul(l) curții, cum și prin dreptul de fiu se cuvine decedatului Iancu Jianu, părintele reclamantei, o a patra parte din averea defunctului C(ostache) Jianu, ca succesiune, acceptată de Iancu Jianu, după cum rezultă din actu(l) de vânzare al acestuia din 1827 iulie 27, prin care vinde a patra parte cuvenită din niște case. Iar pentru jurnalul(l) nr. 4, etatea apelantei, a prezentat un certificat din partea câtorva persoane, orășeni din Caracal, și atestat de Primăria urbei Caracalu la nr. 961, prin care încredințează că d-na Zoe N. Dobruneanu, fiică legitimă a răp(osatului) Ian-cu Jianu este născută în anul 1836 (sic!) în comuna Fălcoiu, cum și alte două certificate estrase după registru actelor stăr(i) civile din Caracalu, unul pentru epoca încetării din viață a lui Iancu Jianu, părin-tele său, și altu pentru încetarea din viață (a lui) Amza Jianu, părintele intimatului.

A susținut apoi d. Nicui că epoca nașterii lui I(ancu) Jianu fiind la 1799 (sic!) și venirea sa în ma-joritate la 1824 (sic!) intimatul n-a putut poseda decât de la acest an până la 1842, de aici încetând pose-siunea, deoarece apalanta, venindu-și în majoritate tocmai la 1861, intimatul a posedat de la această epocă până la intentarea acțiunii și care posesiune a intimatului fiind numai de 28 ani, apoi prescripțiu-nea nu poate să-și aibă locul, a cerut pentru aceste materii a se obliga intimatul a lăsa în plină proprie-tate a apelantei ca succesoare a tatălui său Iancu Jianu a patra parte din moșiile Grojdibodu și Gura Pa-dini(i).

D-nii avocați ai părții intime, luând și dânsii cuvântul, a(u) demonstrat că de către partea ad-versă astăzi se produce un act privat cum și o dovadă pentru etatea apelantei, că s-ar fi născut la 1836, fără a arăta luna și ziua, ceea ce importă mult când este vorba de a stabili posesiunea. Și astfel, spre a putea răspunde asupra-le în vederea dispozițiilor legii de procedură roagă pe curte a dispoza comunicarea acelor acte ecsiliate pentru prima oară, cum și a obliga pe apelantă a aduce o dovadă de pe actele stări(i) civile despre epoca nașterii lui Iancu Jianu, părintele numiții.

D-nu procuror, prin concludiu, a fost pentru respingerea cererii pentru comunicare de acte.

Curtea deliberând:

Având în vedere că apelanta în susținerea mijloacelor sale de apel a prezentat în apel un act sub semnătură privată și o dovadă din partea câtorva orășeni din Caracal, adeverită de primăria respectivă, pentru epoca nașterii sale;

Având în vedere cererea de comunicare de acte făcută de către partea intimată;

Având în vedere că dupe dispozițiile art. 97 din pra(vila) civilă o asemenea cerere este admisă, când acele acte sunt presintate în instanță pentru prima dată, dupe cum sunt cele produse astăzi de ape-lantă, cu atât mai mult că parte dintr-însele se văd emenate din partea câtorva orășeni ca martori.

Pentru aceste motive, în uniune cu concludiile d-lui procuror,

Dispune:

Ajurnarea procesului la douăsprezece septembrie, pentru când intimatul va lua cunoștință de la grefă unde va rămâne actele depuse de apelantă, de aceste acte, spre a putea a-și face apărările în proces.

Părțile au luat cunoștință de termen.

Al. Aman, I. Paleologu, D. I. Eustațiu, P. I. Manoilă, G. I. Brătășanu

P(en)(t)ru grefier, I. M. Cârceanul

Arh. St. Craiova, colecția Documente, CCLXXXI/27. Orig.